

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ У СИСТЕМІ СУЧАСНИХ СОЦІОЛЕКТІВ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

підготовки **БАКАЛАВРА**

спеціальності **035 ФІЛОЛОГІЯ**

освітньо-професійної програми **МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД**

Луцьк - 2024

Вибірковий освітній компонент **«МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ У СИСТЕМІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЕКТІВ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ»** підготовки **БАКАЛАВРА** галузі знань **03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ** спеціальності **035 ФІЛОЛОГІЯ** освітньо-професійної програми **МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД**

Розробник: Наталія Касянчук, старший викладач кафедри полоністики і перекладу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми



доц. Н. М. Цьолик

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 05 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри



проф. Сухарєва С. В.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1.

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна форма навчання</i>	підготовки БАКАЛАВРА спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ освітньо-професійної програми МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік підготовки 3
ІНДЗ: <i>немає</i>		Семестр 5
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Польська та українська мови викладання		Форма контролю: залік

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Касянчук Наталія Миколаївна

Науковий ступінь

Вчене звання

Посада старший викладач кафедри полоністики і перекладу

Контактна інформація +380674573702, Kasianchuk.Nataliya@vnu.edu.ua

[Дні занять](#)

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Під час вивчення курсу здобувачі освіти ознайомляться з питаннями дослідження різновидів соціолектів польської мови. На заняттях будуть обговорюватися такі питання, як вплив культурних факторів на формування соціолектів, місце молодіжного сленгу та соціолектів серед інших мовних варіантів, а також функції цих різновидів у соціальних контактах.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Метою ОК є ознайомлення з молодіжним сленгом польської мови, формування у здобувачів освіти навичок аналізу такого типу лексичних одиниць і їх вживання в текстах усного мовлення та на письмі.

Основні завдання курсу:

- визначити місце соціолектів серед інших мовних варіантів;
- вміти відрізнати поняття «соціолект, професійна лексика, жаргон, аргі, мова субкультури»;
- проаналізувати різні класифікації соціолектів польської мови та критерії їх виокремлення;
- простежити механізми формування молодіжного сленгу польської мови;
- охарактеризувати основні тенденції розвитку молодіжного сленгу та його вплив на польську літературну мову.

Для реалізації мети і завдань освітнього компонента у ході освітнього процесу використовуються такі **методи навчання**, як: пояснювально-ілюстративний і відтворювальний (виклад, пояснення, консультування, робота з підручниками, посібниками, словниками, таблицями, схемами, виконання вправ, практичних завдань);

проблемно-пошуковий (евристична бесіда, робота з науковою літературою, розв'язання проблемних лінгвальних ситуацій, дослідження); філологічного аналізу (узагальнення, синтез, аналіз, порівняння, зіставлення мовних явищ та процесів); комунікативно-творчий з елементами інтерактивного навчання (розв'язання творчих завдань, моделювання комунікативних ситуацій, робота в парах / групах, рольові ігри, мозковий штурм); дистанційного навчання тощо. Форми і методи контролю знань здобувачів освіти: усне / письмове поточне опитування, тестовий контроль знань, виконання навчально-дослідницьких завдань, презентація, самостійна робота, залік тощо.

3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-4: Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5: Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-8: Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9: Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово.

ЗК-10: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-12: Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в галузі знань.

ЗК-13: Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК-2: Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК-3: Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК-4: Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК-6: Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК-7: Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК-8: Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК-9: Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК-10: Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК-13: Здатність здійснювати кваліфікований усний та письмовий переклад текстів різних жанрів і стилів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН-2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3: Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

Temat 5. Jak powstaje socjolekt – mechanizmy kształtowania się leksyki środowiskowej (młodzieżowej).	17	2	2	12	1	ДС, РЗ, ІРС, 10
Temat 6. Leksyka wyodrębniająca (swoista) a leksyka utożsamiająca (wspólnoodmianowa) slangu młodzieżowego.	18	1	2	14	1	ДС, РЗ, 5
Temat 7. Tematyczna struktura slangu młodzieżowego.	21	2	4	14	1	ДС, РЗ, ІРС, 10
Temat 8. Oddziaływanie slangu na słownictwo ogólnopolskie oraz język literacki.	21	1	4	14	2	ДС, РЗ, ІРС, 10
Контрольна робота						КР 30
Разом за модулем 2	77	6	12	54	5	65
Всього годин/ Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, КР – контрольна робота тощо.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Підготувати наукову розвідку «Dawne i współczesne środowiskowe odmiany polszczyzny».
2. Підготувати презентацію «Socjolekty zanikające, rozwijające się i nowo powstające».
3. Переглянути відео <https://www.youtube.com/watch?v=XR7OkrL1lc>

У соціальних мережах знайти відео (5-10 роликів), де мовці послуговуються сленгом. Здійснити тематичну класифікацію сленгових одиниць.

4. Опрацювати [статтю](#), виписати чинники, що впливали на зміну сленгу під час пандемії COVID 19.

<https://parenting.pl/slang-mlodziezowy-jak-zmienila-go-edukacja-zdalna>

5. Користуючись інтернет-ресурсами, укласти словничок «Slang młodzieżowy z e-szkoły» (25-30 термінів).
6. Написати текстове повідомлення другу (150 символів) послуговуючись молодіжним сленгом. Використати слова, які ввійшли до списку [«Młodzieżowe Słowo Roku 2023»](#) і «Młodzieżowe Słowo Roku 2024».
7. Записати відео-повідомлення мамі (2 хвилини) послуговуючись молодіжним сленгом. Використати слова, які ввійшли до списку [«Młodzieżowe Słowo Roku 2023»](#) і «Młodzieżowe Słowo Roku 2024». Пояснити можливі проблеми при комунікації.
8. Провести лексикографічний аналіз [онлайн-словника](#) молодіжного сленгу.

<https://www.miejski.pl>

9. Провести лексикографічний аналіз [онлайн-словника](#) молодіжного сленгу.

<https://www.slangu.pl>

10. Укласти двомовний (польсько-український) мінісловник (50 термінів) молодіжного сленгу.

6. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі за [посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час.

Для виконання завдань з циклу «Самостійна робота» необхідно:

- повторити теоретичний матеріал, котрий опрацьовували здобувачі разом з викладачем на практичних заняттях з курсу;
- при виконанні завдань обов'язково дотримуватись засад доброчесності: подавати лише перевірений ілюстративний матеріал, правильні бібліографічні відомості, зазначати ресурси, котрі Ви використовуєте;
- презентація повинна містити не менше 20 слайдів, відповідати темі, містити ілюстрації, графіки, схеми і под.;
- практичні завдання можна оформляти у друкованій формі або написаній від руки, якщо інше не зазначено у завданні.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення вибіркового освітнього компонента визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані за [посиланням](#).*

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є **залік**. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Підсумковий контроль успішності здобувача освіти (залік) проводиться у формі тестового опитування знань (100 балів).

Питання, які виносяться на залік:

1. Miejsce socjolektów wśród innych wariantów języka.
2. Terminy używane w odniesieniu do społecznych odmian języka.
3. Socjolekty: powstanie i funkcje.
4. Socjolekty zanikające, rozwijające się i nowo powstające.
5. Profesjolekty: powstanie i funkcje.
6. Slang: powstanie i funkcje.
7. Żargon: powstanie i funkcje.
8. Gwara środowiskowa a język środowiskowy: powstanie i funkcje.
9. Język subkultury: powstanie i funkcje.
10. Klasyfikacje środowiskowych odmian polszczyzny.
11. Typologie S. Grabiasa, D. Buttlerowej, H. Satkiewicz, T. Piekota i E. Kołodziejek.
12. Podstawowe kategorie socjolektalne (zawodowość, tajność, ekspresywność).
13. Mechanizmy kształtowania się leksyki młodzieżowej.
14. Leksyka wyodrębniająca (swoista) a leksyka utożsamiająca (wspólnoodmianowa) slangu młodzieżowego.
15. Tematyczna struktura slangu młodzieżowego.
16. Oddziaływanie slangu na słownictwo ogólnopolskie oraz język literacki.
17. Slang uczniowski: powstanie, cechy, funkcje.
18. Slang studencki: powstanie, cechy, funkcje.

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Касянчук Н. Sposoby derywacji terminów ekologicznych. Stan i perspektywy metodyki wivчення польської мови у закладах середньої та вищої освіти. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 33-36.
2. Касянчук Н., Невар І. Функціональне навантаження лексичних та граматичних засобів у польських рекламних текстах. Теоретичні та практичні аспекти досліджень іноземної філології, методики викладання іноземних мов та перекладу. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 55-58.
3. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
4. Миколенко Т. Соціальні діалекти української мови. Міський сленг: навчально- методичний посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. 2-е вид., перероб. та доповн. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2016. 61 с.
5. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 324 с.
6. Ставицька Л. О. Короткий словник жаргонної лексики української мови: містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень. Київ: Критика, 2003. 334 с.
7. Чернобай В. Г. Сленг: історія виникнення, визначення поняття. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. 2014. Вип. 206. С. 76–81.

8. Dunaj B., Między integracją a dyferencją – o rozwoju najnowszej polszczyzny [w:] Współczesna polszczyzna. Stan, perspektywy, zagrożenia, red. Zofia Cygal-Krupa. Kraków: Tarnów 2008.
9. Grabias S., Język w zachowaniach społecznych. Lublin, 1997.
10. Jendrzejek A., Pastwa J. Słownik gwary młodzieżowej. Toruń: Literat, 2006.
11. Kasianchuk N. Composita w polskiej terminologii ekologicznej. Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa, Tom 43. Nr 6 (2020). S. 47-54.
12. Kołodziejek E., Człowiek i świat w języku subkultur. Szczecin 2005.
13. Kołodziejek E., Społeczne i kulturowe uwarunkowania współczesnych odmian zawodowych [w:] M. Milewska-Stawiany, E. Rogowska-Cybulska (red.), Polskie języki. O językach zawodowych i środowiskowych. Gdańsk, 2010.
14. Markowski A., Leksyka wspólna różnym odmianom polszczyzny, t. I, Wrocław 1992.
15. Ożóg K., Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia. Rzeszów, 2001.
16. Pędzich B., Socjolekty wczoraj i dziś. Wpływ przemian społeczno-kulturowych przełomu XX i XXI w. na rozwój środowiskowych odmian języka [w:] Język (w) transformacji – transformacja w języku, red. nauk. A. Frączek i A. Just. Warszawa, 2019.
17. Piekot T., Język w grupie społecznej. Wprowadzenie do analizy socjolektu. Wałbrzych, 2008.
18. Satkiewicz H., Norma polszczyzny ogólnej a języki subkultur [w:] „Język a Kultura”, t. 10.: Języki subkultur, red. J. Anusiewicz, B. Siciński. Wrocław, 1994.
19. Zgólkowa H., Język subkultur młodzieżowych [w:] Polszczyzna 2000. Orędzie o stanie języka na przełomie tysiącleci, red. W. Pisarek. Kraków, 1999.
20. <https://www.miejski.pl>
21. <https://www.slangu.pl>
22. <https://obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl/czym-jest-sloownik-neologizmow-polskich/>
23. [https://pl.wiktionary.org/wiki/Indeks:Polski - Gwara uczniowska](https://pl.wiktionary.org/wiki/Indeks:Polski_-_Gwara_uczniowska)
24. <https://dobryslownik.pl>
25. <https://nadwyraz.com/blog/>
26. <https://surma.com.ua/608-slovnyk-pidlitkovogo-slengu.html>